

บทความวิจัย

การประยุกต์ใช้เลเซอร์ชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สำหรับการเตรียมฟิล์มซิงค์ซีลีไนต์ในสุญญากาศ

CO₂ LASER APPLICATION FOR ZnSe FILM PREPARATION IN VACUUM

วุฒิชัย แพงงาม* และ เจษฎา ประทุมสิทธิ์

สาขาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร 10220

Wuttichai Phae-ngam* and Jedsada Prathumsit

Department of Physics, Faculty of Science and Technology, Phranakhon Rajabhat University

*E-mail: p_mon_phy@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประยุกต์ใช้เลเซอร์ชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์แบบต่อเนื่องกำลังสูงสุด 40 วัตต์ สำหรับเตรียมฟิล์มซิงค์ซีลีไนต์ในระบบสุญญากาศ โดยได้ทำการเตรียมฟิล์มบนแผ่นแก้ว ภายใต้ความดันสุญญากาศ 8.0×10^{-5} มิลลิบาร์ และกำลังของแสงเลเซอร์ 10 วัตต์ พบว่าฟิล์มที่เตรียมได้มีสีเหลือง และมีความหนา 570 นาโนเมตร เมื่อวิเคราะห์ฟิล์มด้วยเทคนิคการเลี้ยวเบนของรังสีเอ็กซ์ พบว่าฟิล์มที่เตรียมได้เป็นฟิล์มของซิงค์ซีลีไนต์ที่มีโครงสร้างผลึกแบบลูกบาศก์ โดยแสดงระนาบโครงสร้างผลึกที่ (111) และ (220) และเมื่อนำไปวิเคราะห์การส่องผ่านแสงด้วยเครื่องวิเคราะห์ยูวี-วิสิเบิล สเปกโทรโฟโตมิเตอร์ พบว่า ฟิล์มสามารถกรองแสงในช่วงความยาวคลื่นประมาณ 300 – 450 นาโนเมตร อันเป็นสมบัติเด่นของฟิล์มซิงค์ซีลีไนต์

คำสำคัญ: เลเซอร์ชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์, ฟิล์มซิงค์ซีลีไนต์

ABSTRACT

This research aims to apply the 40 watt continuous CO₂ laser for preparation of ZnSe film in the vacuum system. The ZnSe film was deposition on glass slide under vacuum pressure of 8.0×10^{-5} mbar. The 10 watt optimum laser power was used to laser deposition. The prepared film has yellow color with a thickness of approximately 570 nm. The crystal structure of samples was analyzed by XRD technique. The XRD patterns showed (1 1 1) and (2 2 0) of cubic ZnSe. The UV-Vis transmission spectra observed by UV-Vis spectrophotometer showed low transmission in the wavelength range of 300 – 450 nm.

Keywords: CO₂ laser, ZnSe film

บทนำ

จากอดีตจนถึงปัจจุบันได้มีการศึกษาวิจัยฟิล์มบางของซิงค์ซีลีไนด์ (Zinc selenide; ZnSe) เนื่องจากมีคุณสมบัติทางกายภาพ (Physical property) ที่น่าสนใจ และถูกนำไปประยุกต์ใช้ในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญหลายชนิด โดยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีบทบาทสำคัญในปัจจุบัน คือ เซลล์แสงอาทิตย์ (Solar cell) ซึ่งเป็นที่ทราบโดยทั่วกันว่ามีหน้าที่ในการเปลี่ยนแสงเป็นพลังงานไฟฟ้า ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ทำให้ได้พลังงานสะอาดนั่นเอง ยกตัวอย่างงานวิจัยของ Li และคณะ (Li, et al., 2001) ที่นำฟิล์มบางของซิงค์ซีลีไนด์ไปประยุกต์ใช้ในเซลล์แสงอาทิตย์ที่มีลักษณะเป็นฟิล์มหลายชั้นซ้อนกัน (Multi layer) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของเซลล์แสงอาทิตย์ในสมัยนั้น ต่อมาได้มีการนำซิงค์ซีลีไนด์ไปประยุกต์ใช้ร่วมกับเทคโนโลยีระดับนาโนเมตร จนเกิดเป็นฟิล์มบางของซิงค์ซีลีไนด์ ซึ่งเป็นที่สนใจของนักวิทยาศาสตร์อย่างกว้างขวาง

การเตรียมฟิล์มบางของซิงค์ซีลีไนด์สามารถเตรียมได้หลายวิธี โดยสามารถเตรียมในสภาวะความดันปกติหรือการเตรียมในสภาวะสุญญากาศ ในที่นี้จะกล่าวถึงการเตรียมฟิล์มในสภาวะสุญญากาศเท่านั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทหลัก คือ การเตรียมฟิล์มด้วยการระเหยทางกายภาพ (Physical vapor deposition; PVD) ที่อาศัยการทำให้อะตอมของสารเคลือบหลุดออกจากผิวสารเคลือบด้วยความร้อนหรือการถ่ายเทโมเมนตัม แล้วฟุ้งกระจายเข้ายึดติดกับผิววัสดุรองรับ และการเตรียมฟิล์มโดยการระเหยทางเคมี (Chemical vapor deposition; CVD) ที่อาศัยการแตกตัวของสารเคมีในสภาพก๊าซและเกิดปฏิกิริยาเคมีเป็นสารใหม่เคลือบบนผิววัสดุ

Perna และคณะ (Perna, et al., 2003) ได้ทำการเคลือบฟิล์มซิงค์ซีลีไนด์ลงบนแผ่นอลูมิเนียมออกไซด์ (Al_2O_3) โดยวิธีการระเหยสารด้วยแสงเลเซอร์ ซึ่งชนิดเลเซอร์ที่ใช้ คือ นีโอติเนียมแย็ค (Nd: YAG) และเป็นเลเซอร์ชนิดพัลส์ (Pulsed laser) แล้วนำฟิล์มที่ได้ไปทำการศึกษาสมบัติทางกายภาพและโครงสร้างผลึก นอกจากนี้ในปี ค.ศ. 2001 Ganguli และคณะ (Ganguli, et al., 2001) ได้ทำการเคลือบฟิล์มบางของซิงค์ซีลีไนด์ภายใต้สภาวะของก๊าซฮีเลียม (He gas) และก๊าซอาร์กอน (Ar gas) เพื่อทำการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงภายในโครงสร้างผลึก ต่อมาในปี ค.ศ. 2014 Khan และคณะ (Khan et al., 2014) ได้ทำการศึกษาผลของการอบฟิล์มซิงค์ซีลีไนด์ที่ได้จากการระเหยสารด้วยเลเซอร์นีโอติเนียมแย็คพบว่าลักษณะของโครงสร้างผลึกเปลี่ยนไปเมื่ออุณหภูมิของการอบเปลี่ยน และขนาดของผลึกจะมีขนาดใหญ่ขึ้นเมื่ออุณหภูมิของการอบสูงขึ้น

จากงานวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น การเตรียมฟิล์มซิงค์ซีลีไนด์ค่อนข้างมีค่าใช้จ่ายที่สูงเนื่องจากระบบสุญญากาศและราคาของเครื่องเลเซอร์ชนิดพัลส์มีราคาสูงมากถึง 10 ล้านบาท ซึ่งนับได้ว่าเป็นข้อจำกัดอย่างยิ่งต่อการวิจัยด้านการเตรียมฟิล์มในสุญญากาศด้วยแสงเลเซอร์ ดังนั้นทางคณะผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการนำเลเซอร์ชนิดคลื่นต่อเนื่อง (Continuous wave laser) โดยแสงเลเซอร์ที่ออกมาจะเป็นแสงต่อเนื่อง ซึ่งมีราคาถูกกว่ามากเมื่อเทียบกับเลเซอร์ชนิดพัลส์ โดยเลเซอร์ที่ใช้ในงานวิจัยนี้คือเลเซอร์

ชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂ laser) ที่ประกอบขึ้นเอง สามารถให้พลังงานได้มากพอต่อกระบวนการระเหยซิงค์ซัลไฟด์ภายใต้สภาวะสุญญากาศ ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่าจะเป็น การเพิ่มศักยภาพของผู้วิจัย อาจารย์ และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครให้มากยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นยังสามารถช่วยพัฒนางานวิจัยด้านสุญญากาศของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครต่อไป (วุฒิชัย และ เจษฎา, 2557)

อุปกรณ์และวิธีการทดลอง

งานวิจัยนี้แบ่งการทดลองออกเป็น 2 ตอน คือ การทดสอบระบบระเหยสารในสุญญากาศด้วยเลเซอร์ชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และการเตรียมฟิล์มซิงค์ซัลไฟด์ในสุญญากาศ

1. การทดสอบระบบระเหยสารในสุญญากาศด้วยเลเซอร์ชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

ในการทดสอบระบบระเหยสารในสุญญากาศด้วยเลเซอร์ชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์นั้นจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนย่อย คือ การทดสอบระบบสุญญากาศ และการทดสอบกำลังของแสงเลเซอร์

1.1 การทดสอบระบบสุญญากาศ

การสร้างระบบสุญญากาศเพื่อใช้ในการระเหยสารต้องใช้ปั๊มสุญญากาศ 2 ชนิด คือ ปั๊มกลโรตารีและปั๊มไอฟุ้งกระจาย เพื่อให้ได้ความดันสุญญากาศที่ระดับ 10⁻⁵ มิลลิบาร์ และได้ฟิล์มที่มีความบริสุทธิ์สูง โดยในการเตรียมสภาวะสุญญากาศขั้นที่หนึ่งจะใช้ปั๊มกลโรตารีในการทำสภาวะสุญญากาศให้ได้ที่ระดับ 10⁻² มิลลิบาร์ จากนั้นจึงทำการเปิดระบบปั๊มไอฟุ้งกระจายจนได้ความดันสุญญากาศที่ระดับ 10⁻⁵ มิลลิบาร์ และอุปกรณ์ที่ใช้วัดความดันสุญญากาศของระบบ คือ เกจพินารี (Divac limited รุ่น TRP-10) และเกจไอออไนเซชันแบบขั้วเย็น (Cold cathode ionization gauge) ของบริษัท MKH

โดยปกติแล้วเมื่อภาชนะสุญญากาศมีขนาดเหมาะสมกับขนาดของปั๊มกลโรตารี ปั๊มกลโรตารีจะสามารถทำความดันจากความดันบรรยากาศจนเป็นสุญญากาศที่ระดับ 10⁻² มิลลิบาร์ ภายในเวลาประมาณ 30 นาที จากนั้นเมื่อความดันในภาชนะสุญญากาศมีค่าในระดับ 10⁻² มิลลิบาร์ จึงทำการเปิดระบบปั๊มไอฟุ้งกระจาย ซึ่งโดยปกติจะใช้เวลาประมาณ 60 นาที ที่จะทำให้ความดันในภาชนะสุญญากาศมีค่าในระดับ 10⁻⁵ มิลลิบาร์ จากนั้นจึงเริ่มทำการเคลือบฟิล์มซิงค์ซัลไฟด์

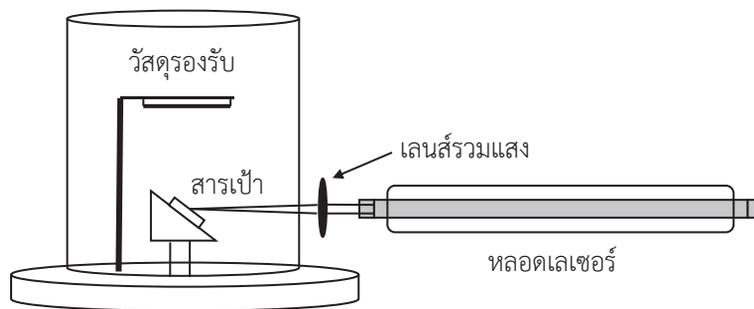
1.2 การทดสอบกำลังของแสงเลเซอร์

หลอดเลเซอร์ชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ใช้ในการเคลือบฟิล์มซิงค์ซัลไฟด์นี้เป็นหลอดขนาด 40 วัตต์ (MACTRON รุ่น MTS-T40) มีความยาว 700 มิลลิเมตร ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 55 มิลลิเมตร ทนกระแสได้สูงสุด 15 มิลลิแอมแปร์ การทดลองในตอนนี้จะทำการศึกษาลักษณะของค่ากระแสไฟฟ้าต่อกำลังของแสงเลเซอร์ที่ออกมา และนำผลที่ได้ไปคำนวณหา กำลังของแสงเลเซอร์ที่เหมาะสมที่จะใช้ในงานนี้ โดยอุปกรณ์ที่ใช้วัดกำลังของแสงเลเซอร์ คือ มิเตอร์วัดกำลังแสงเลเซอร์ (Yongli รุ่น HLP-200)

2. การเตรียมฟิล์มซิงค์ซัลไฟด์ในสุญญากาศ

ในขั้นตอนนี้จะทำการเคลือบฟิล์มซิงค์ซัลไฟด์ ซึ่งใช้เกร็ดของซิงค์ซัลไฟด์ (BALZERS Coating Material) ที่มีความบริสุทธิ์ 99.99% นำมาอัดเป็นเม็ดทรงกระบอกมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 15

มิลลิเมตร หนา 3 มิลลิเมตร เพื่อใช้เป็นสารเป้า (Target) และใช้แผ่นกระจกสไลด์ (Glass slide) เป็นวัสดุรองรับ (Substrate) โดยทำการติดตั้งอุปกรณ์ดังรูปที่ 1 กำหนดให้สารเป้าและวัสดุรองรับวางอยู่ห่างกัน 5 เซนติเมตร จากนั้นเปิดระบบสุญญากาศจนได้ความดันภายในภาชนะสุญญากาศเป็น 10^{-5} มิลลิบาร์ เปิดระบบเลเซอร์โดยกำหนดให้กำลังของแสงเลเซอร์ก่อนโฟกัสมีค่าเป็น 10 วัตต์ และทำการยิงแสงเลเซอร์ไปยังสารเป้าเพื่อให้สารเป้าระเหยไปเกาะที่วัสดุรองรับจนเกิดเป็นฟิล์มเป็นเวลา 30 นาที จากนั้นนำฟิล์มที่เตรียมได้ไปวัดความหนาด้วยกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (Scanning electron microscope; SEM) วิเคราะห์โครงสร้างผลึกด้วยเทคนิคการเลี้ยวเบนรังสีเอ็กซ์ (X-ray diffractometer; XRD) และวิเคราะห์การส่องผ่านแสงด้วยเครื่องยูวี-วิสิเบิล สเปกโตรโฟโตมิเตอร์ (UV-Vis spectrophotometer)

รูปที่ 1 โครงสร้างส่วนประกอบของระบบการเตรียมฟิล์มในสุญญากาศด้วยแสงเลเซอร์ชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

ผลการวิจัยและวิจารณ์

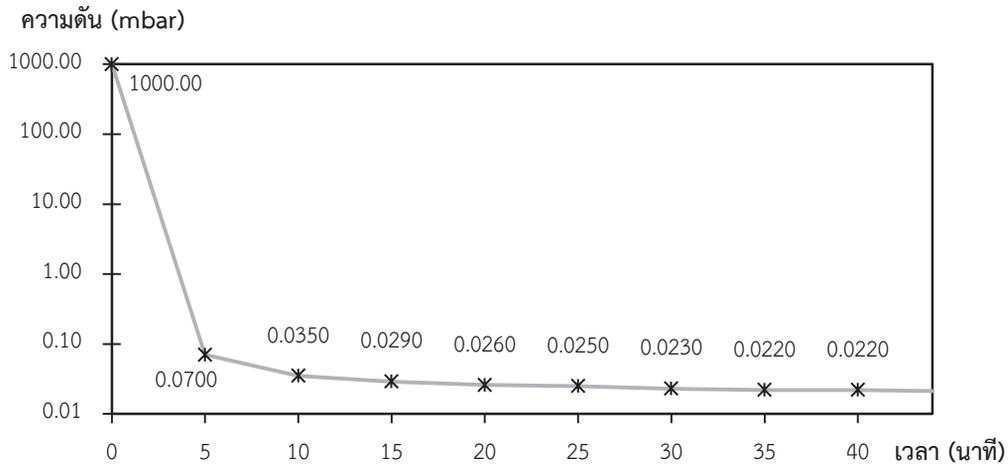
1. ผลการทดสอบระบบระเหยสารในสุญญากาศด้วยเลเซอร์ชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

1.1 ผลการทดสอบระบบสุญญากาศ

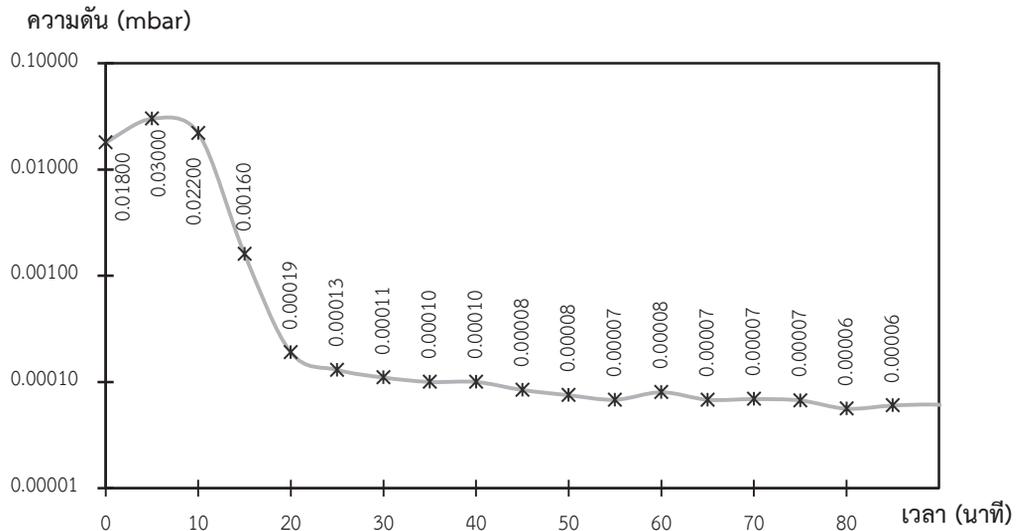
จากการทดสอบระบบสุญญากาศพบว่าเมื่อใช้ปั๊มกลโรตารีเพียงอย่างเดียวในการสร้างความดันสุญญากาศจากความดันบรรยากาศในช่วงเริ่มต้นความดันจะลดลงอย่างรวดเร็วจนถึงระดับ 10^{-2} มิลลิบาร์ ภายในเวลา 5 นาที จากนั้นความดันจะลดลงอย่างช้าๆ โดยเมื่อเวลาผ่านไป 35 นาที ความดันในภาชนะสุญญากาศจะมีค่าเป็น 2.2×10^{-2} มิลลิบาร์ และเริ่มคงที่ดังแสดงในรูปที่ 2 ซึ่งเพียงพอต่อการเปิดปั๊มไอฟุ้งกระจาย

เมื่อเปิดปั๊มไอฟุ้งกระจายต่อจากปั๊มกลโรตารีที่ความดันสุญญากาศ 2.3×10^{-2} มิลลิบาร์ ต่อไปอีก 60 นาที พบว่าความดันสุญญากาศที่เกิดจากการใช้งานปั๊มสุญญากาศ 2 ชนิดร่วมกัน จะมีความดันสุญญากาศเป็น 8.0×10^{-5} มิลลิบาร์ โดยที่เวลาประมาณ 5 นาที ความดันจะเพิ่มจาก 1.8×10^{-2} มิลลิบาร์ เป็น 3.0×10^{-2} มิลลิบาร์ เนื่องจากน้ำมันในหม้อต้มของปั๊มไอฟุ้งกระจายเดือดและระเหยเป็นไอน้ำมันจึงทำให้ความดันภายในภาชนะสุญญากาศเพิ่มขึ้น จากนั้นที่เวลา 20 นาที ความดันในระบบจะลดลงอย่างรวดเร็ว และที่เวลา 60 นาที จะมีความดัน 8.0×10^{-5} มิลลิบาร์ ซึ่งเป็นความดันที่เพียงพอสำหรับ

นำไปประยุกต์ใช้เคลือบฟิล์มบาง อย่างไรก็ตามถ้าใช้เวลาในการทำสุญญากาศด้วยปั๊มไอฟุ้งกระจายนานกว่านี้จะทำให้ได้ความดันสุญญากาศภายในภาชนะลดลงต่ำกว่า 8.0×10^{-5} มิลลิบาร์ เนื่องจากศักยภาพของปั๊มไอฟุ้งกระจายโดยทั่วไปสามารถทำความดันสุญญากาศได้ที่ประมาณ 1.0×10^{-5} มิลลิบาร์ ซึ่งส่งผลดีต่อความบริสุทธิ์ของฟิล์มที่จะเตรียมได้แต่ใช้เวลานาน ดังแสดงในรูปที่ 3

รูปที่ 2 การสร้างภาวะสุญญากาศด้วยปั๊มกลโรตารี

รูปที่ 3 การสร้างภาวะสุญญากาศด้วยปั๊มไอฟุ้งกระจายต่อจากปั๊มกลโรตารี

1.2 ผลการทดสอบกำลังของแสงเลเซอร์

จากการศึกษาผลของการปรับค่ากระแสไฟฟ้าต่อกำลังของแสงเลเซอร์ พบว่าที่กระแสไฟฟ้า 2 มิลลิแอมแปร์ แสงเลเซอร์ที่เกิดขึ้นมีลักษณะไม่ต่อเนื่องแต่ยังสามารถวัดกำลังของแสงเลเซอร์ได้ และแสงเลเซอร์จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อทำการปรับค่ากระแสไฟฟ้าระหว่าง 4 - 14

มิลลิแอมแปร์ ซึ่งในการทดลองนี้จะไม่ใช้กระแสไฟฟ้าเกิน 15 มิลลิแอมแปร์ ซึ่งเป็นขีดจำกัดของหลอดเลเซอร์ เพราะหากทำการใช้กระแสไฟฟ้าสูงกว่านี้ จะทำให้หลอดเลเซอร์มีอายุการใช้งานลดลงอย่างรวดเร็ว และเกิดความเสียหายจนไม่สามารถใช้งานได้

การคำนวณหาค่ากำลังไฟฟ้า สามารถคำนวณได้จากสมการที่ 1

$$P = IV \quad \dots\dots\dots 1$$

เมื่อ P คือ กำลังไฟฟ้า (วัตต์)

I คือ กระแสไฟฟ้า (แอมแปร์)

V คือ ความต่างศักย์ (โวลต์)

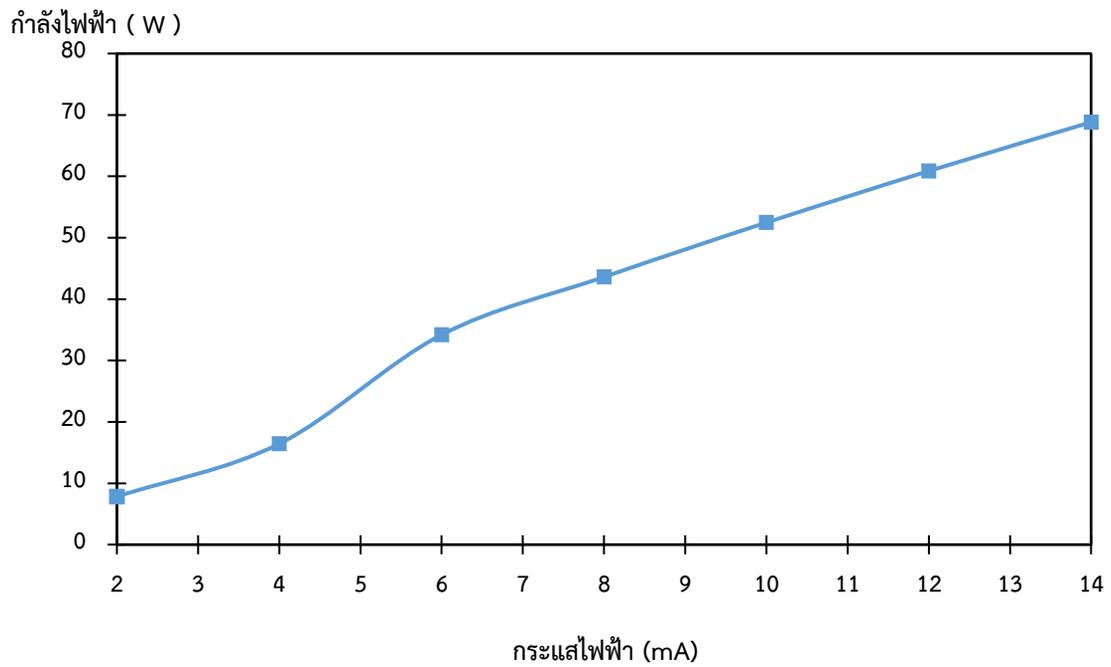
จากนั้นนำผลของกำลังไฟฟ้าที่คำนวณได้กับกำลังแสงเลเซอร์ที่วัดได้มาคำนวณหาประสิทธิภาพจากสมการที่ 2 คือ

$$\text{ประสิทธิภาพ} = \frac{\text{กำลังของแสงเลเซอร์}}{\text{กำลังไฟฟ้า}} \quad \dots\dots\dots 2$$

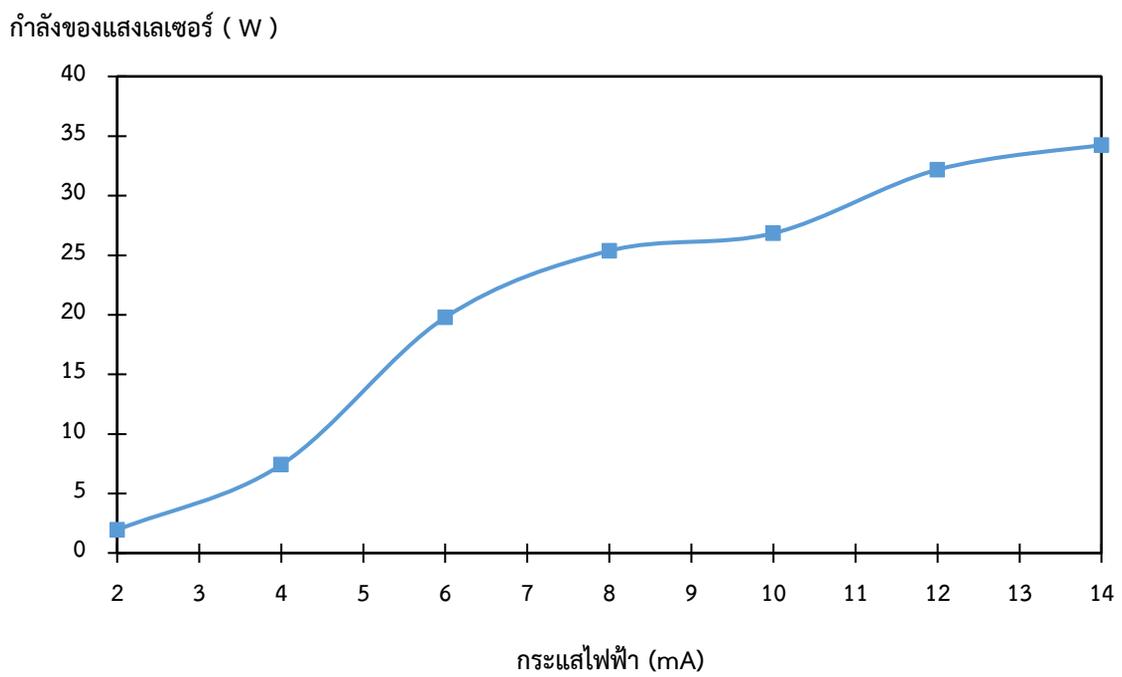
พบว่าหลอดเลเซอร์นี้มีประสิทธิภาพสูงสุด เมื่อใช้กระแสไฟฟ้าที่ 8 มิลลิแอมแปร์ หรือที่กำลังของแสงเลเซอร์ประมาณ 25 วัตต์ แต่หากใช้กระแสไฟฟ้ามากกว่า 8 มิลลิแอมแปร์ ประสิทธิภาพของหลอดเลเซอร์นี้จะลดลง จึงทำให้สรุปได้ว่าหลอดเลเซอร์นี้ไม่ควรใช้กระแสเกิน 8 มิลลิแอมแปร์ และกำลังของแสงเลเซอร์ที่ได้ไม่ควรเกิน 25 วัตต์ โดยในงานวิจัยนี้ได้ทำการทดลองเตรียมฟิล์มซิงค์ซีลีไนต์โดยใช้กำลังของแสงเลเซอร์ที่ 10 วัตต์ เพื่อยืดอายุการใช้งานของหลอดเลเซอร์ให้นานขึ้น ผลการทดลองแสดงในตารางที่ 1 และรูปที่ 4-5

ตารางที่ 1 ผลของการปรับกระแสไฟฟ้าที่จ่ายให้แก่หลอดเลเซอร์ต่อกำลังของแสงเลเซอร์

กระแสไฟฟ้า (mA)	ความต่างศักย์ (kV)					กำลังไฟฟ้า (W)	กำลังของแสงเลเซอร์ (W)					ประสิทธิภาพ
	1	2	3	4	เฉลี่ย		1	2	3	4	เฉลี่ย	
2	3.99	4.00	3.88	3.80	3.92	7.83	2.50	1.80	1.70	1.80	1.95	0.249
4	4.14	4.30	4.00	4.00	4.11	16.44	5.95	10.50	8.60	4.60	7.41	0.451
6	5.71	5.70	5.70	5.70	5.70	34.21	19.55	21.10	21.30	17.20	19.79	0.578
8	5.45	5.46	5.45	5.45	5.45	43.61	25.80	25.60	26.60	23.50	25.38	0.582
10	5.24	5.25	5.25	5.25	5.25	52.48	28.40	25.40	28.90	24.70	26.85	0.512
12	5.08	5.08	5.06	5.07	5.07	60.87	31.95	32.20	33.70	30.90	32.19	0.529
14	4.91	4.93	4.91	4.92	4.92	68.83	33.60	36.00	34.00	33.40	34.25	0.498

รูปที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างกำลังไฟฟ้ากับค่ากระแสไฟฟ้า

รูปที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างกำลังของแสงเลเซอร์กับกระแสไฟฟ้า

2. ผลการเตรียมฟิล์มซิงค์ซัลไฟด์ในสุญญากาศ

กำลังของแสงเลเซอร์ที่ใช้ในการเตรียมฟิล์มซิงค์ซัลไฟด์ คือ 10 วัตต์ โดยวางสารเป่าห่างจากวัสดุรองรับ 5 เซนติเมตร และมีระยะเวลาในการยิงเลเซอร์ 30 นาที โดยทำการเคลือบฟิล์มลงบนแผ่นแก้ว จากรูปที่ 6 พบว่าฟิล์มที่เคลือบได้มีสีเหลืองและแสดงลักษณะริ้ววงแหวน ซึ่งเป็นผลมาจากความหนาของเนื้อฟิล์มไม่สม่ำเสมอ ทำให้เกิดการแทรกสอดเห็นเป็นริ้วลักษณะคล้ายผิวฟองสบู่

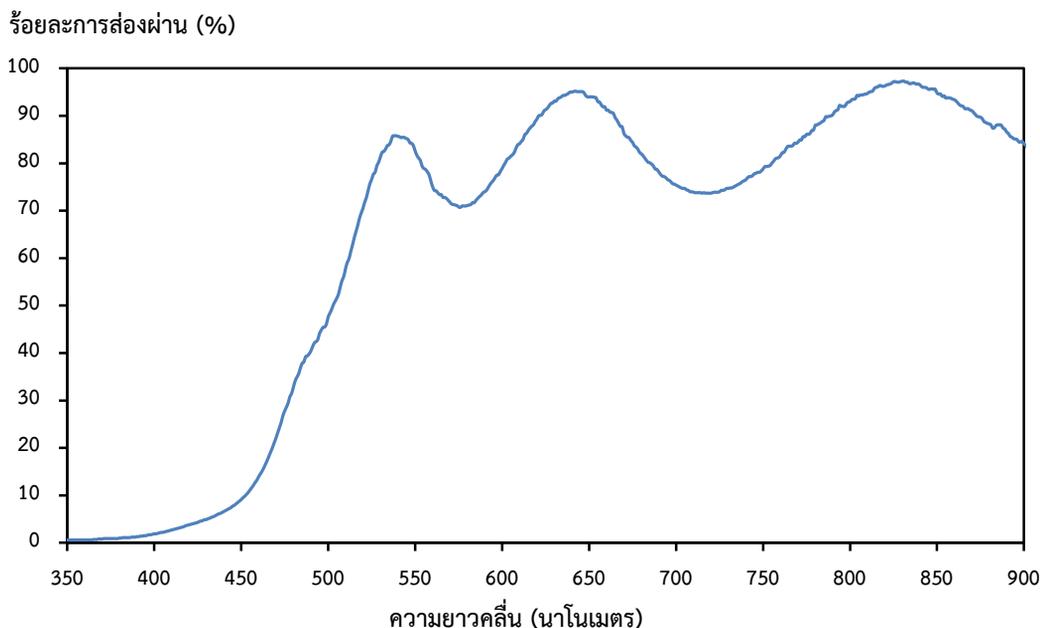
จากนั้นนำฟิล์มที่เคลือบได้ไปวิเคราะห์ความหนาด้วยเครื่อง SEM พบว่าฟิล์มที่เตรียมได้มีความหนาประมาณ 570 นาโนเมตร ดังแสดงในรูปที่ 7 ต่อมานำฟิล์มที่เตรียมได้ไปวิเคราะห์โครงสร้างผลึกด้วยเทคนิค XRD พบว่ามีระนาบเด่นชัดปรากฏที่ตำแหน่ง (111) กับ (220) ซึ่งตรงกับตำแหน่ง 2θ ที่ 27.48 องศา และ 45.9 องศา ตามลำดับ ดังแสดงในรูปที่ 8 โดยเมื่อนำรูปแบบการเลี้ยวเบนของรังสีเอกซ์ที่ได้ไปเปรียบเทียบกับงานของ Yadav และ Jagu (Yadav and Jagu, 2015) ที่ทำการศึกษาอนุภาคนาโนของซิงค์ซัลไฟด์ พบว่าระนาบผลึกเลี้ยวเบนที่ตำแหน่ง 2θ เดียวกัน ซึ่งเป็นระนาบของโครงสร้างผลึกแบบลูกบาศก์ (Cubic) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าฟิล์มที่เตรียมได้เป็นฟิล์มซิงค์ซัลไฟด์ และสามารถนำผลจากระนาบการเลี้ยวเบนมาคำนวณหาขนาดผลึกเฉลี่ย (τ) ได้จากสมการที่ 3 ซึ่งจากการคำนวณทำให้ทราบว่าฟิล์มซิงค์ซัลไฟด์ที่เตรียมได้มีขนาดผลึกเฉลี่ยเป็น 23.7 นาโนเมตร และเมื่อคำนวณหาค่าความเครียด (Strain: ϵ) ของฟิล์มจากสมการที่ 4 พบว่าฟิล์มที่เตรียมได้มีความเครียดเป็น 1.53×10^{-3} ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกับงานวิจัยของ Khan และคณะ (Khan et al. 2014) ที่ทำการศึกษาผลของอุณหภูมิในการอุ่นฟิล์มซิงค์ซัลไฟด์ต่อสมบัติทางกายภาพ

$$\tau = \frac{0.94\lambda}{\beta \cos \theta} \dots\dots\dots 3$$

$$\epsilon = \frac{\beta \cos \theta}{4} \dots\dots\dots 4$$

- เมื่อ λ คือ ความยาวคลื่นของรังสีเอ็กซ์ (เมตร)
 β คือ ค่าความกว้างที่กึ่งความสูง (Full-width at half maximum: FWHM)
 θ คือ ครึ่งมุมระหว่างรังสีตกกระทบกับแนวระเจิงของรังสีเอ็กซ์

รูปที่ 9 แสดงสมบัติการส่องผ่านของแสง พบว่าฟิล์มซิงค์ซัลไฟด์ที่เตรียมได้มีความสามารถในการกรองแสงในช่วงความยาวคลื่นประมาณ 300 – 450 นาโนเมตร ส่วนในช่วงความยาวคลื่นตั้งแต่ 500 นาโนเมตร เป็นต้นไป ฟิล์มซิงค์ซัลไฟด์ยอมให้แสงผ่านไปได้ ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกับงานของ Wei และคณะ (Wei, et al., 2013) และ Shaaban (Shaaban, 2013) ที่ทำการศึกษาฟิล์มซิงค์ซัลไฟด์เช่นเดียวกัน ดังนั้นผลของการส่องผ่านของแสงจึงเป็นการยืนยันซ้ำว่าการประยุกต์ใช้เลเซอร์ชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สามารถนำมาใช้เตรียมฟิล์มซิงค์ซัลไฟด์ได้

รูปที่ 9 กราฟแสดงสมบัติการส่องผ่านของแสงของฟิล์มซิงค์ซีลีไนต์ที่เคลือบลงบนแผ่นแก้ว

สรุป

งานวิจัยนี้ได้ทำการประยุกต์ใช้เลเซอร์ชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เพื่อเตรียมฟิล์มซิงค์ซีลีไนต์ที่เคลือบลงบนแผ่นแก้วในสถานะสุญญากาศ สารเป่าที่ใช้คือผลึกซิงค์ซีลีไนต์และกำหนดระยะห่างระหว่างสารเป่ากับแผ่นรองรับเป็น 5 เซนติเมตร โดยใช้กำลังของแสงเลเซอร์ที่ 10 วัตต์ และใช้เวลาในการยิงแสงเลเซอร์ 30 นาที ทำให้ได้ฟิล์มลักษณะสีเหลืองที่มีความหนา 570 นาโนเมตร และทำการยืนยันโครงสร้างผลึกของฟิล์มด้วยเทคนิค XRD พบว่าเป็นโครงสร้างผลึกแบบลูกบาศก์ที่มีระนาบเป็น (111) และ (220) ของซิงค์ซีลีไนต์ และเมื่อวิเคราะห์ด้วยเทคนิค UV-Vis พบว่าฟิล์มสามารถกรองแสงในช่วงความยาวคลื่นประมาณ 300 – 450 นาโนเมตร ได้

จากผลการทดลองของงานวิจัยนี้ทำให้ได้แนวทางในการเตรียมฟิล์มซิงค์ซีลีไนต์ โดยการปรับเปลี่ยนเงื่อนไขในการเตรียมฟิล์ม เช่น ระยะห่างระหว่างสารเป่ากับแผ่นรองรับ กำลังของแสงเลเซอร์ ระยะเวลาในการยิงแสงเลเซอร์ เป็นต้น เพื่อปรับปรุงสมบัติของฟิล์มซิงค์ซีลีไนต์ให้เป็นไปตามต้องการ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนและความช่วยเหลือจาก ผศ.ดร.ทศวัลย์ คัมภีระพันธุ์ และ ดร.วรวิทย์ โกสลาทิพย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากเงินงบประมาณแผ่นดิน (วช.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 สัญญาเลขที่ 02.10/2559

เอกสารอ้างอิง

- วุฒิชัย แพงงาม และ เจษฎา ประทุมสิทธิ์. (2557). การสร้างระบบสุญญากาศจากปั๊มกลโรตารีและปั๊มแบบ แพร่ไอน้ำมัน. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 9(2), 27-43.
- Li, G., Li, G. and Neumark, J.F. (2001). Investigation on ZnSe for ZnSe/GaAs/Ge High Efficiency Solar Cells. **Proceedings of the 13th Workshop on Quantum Solar Energy Conversion - (QUANTSOL 2001) March 11-17, 2001, Kirchberg in Tirol, Österreich.**
- Perna, G., Capozzi, V., Plantamura, M.C., Minafra, A., Biagi, P.F., Pallara, M., Orlando, S., Marotta, V. and Giardini, A. (2003). Structural and optical properties of ZnSe films deposited on crystalline Al_2O_3 substrate by laser ablation technique. **Applied Surface Science, 208-209, 582-588.**
- Ganguli, T., Vedvyas, M., Bhattacharya, P., Kukreja, L.M., Ingale, A., Adhi, K.P., Chandrasheharan, K.S., Arora, B.M. and Rustagi, K.C. (2001). Crystalline quality of ZnSe thin films grown on GaAs by pulsed laser deposition in He and Ar ambients. **Thin Solid Films, 388, 189-194.**
- Khan, T.M., Zakria, M., Ahmad, M. and Shakoor, R.I. (2014). Optoelectronic study and annealing stability of room temperature pulsed laser ablated ZnSe polycrystalline thin films. **Journal of Luminescence, 147, 97-106.**
- Yadav, K. and Jagg, N. (2015). Effect of Ag doping on structural and optical properties of ZnSe nanophosphors. **Materials Science in Semiconductor Processing, 30, 376-380.**
- Wei, A., Zhao, X., Liu, J. and Zhao, Y. (2013). Investigation on the structure and optical properties of chemically deposited ZnSe nanocrystalline thin films. **Physica B, 410, 120-125.**
- Shaaban. E.R. (2013). Optical constants and fitted transmittance spectra of varies thickness of polycrystalline ZnSe thin films in terms of spectroscopic ellipsometry, **Journal of Alloys and Compounds, 563, 274-279.**